

ВИСШИ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

54-

№. У-262
Дата 08.08.1994г.

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД бул. Витоша 1а
1000 София, България
Вх. № 23/к.р.10/94г. тел. (2) 875 513,
Дата 8 VIII 1994г. 803 923
факс (359 2) 876 514

Г.Н. Косяков
8.VIII.94г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

на ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ
по конституционно дело №10/1994 година

ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Главният прокурор на Република България е отправил на основание чл. 150, ал.1 от Конституцията на Република България искане за обявяване от Конституционния съд на основание чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията за противоконституционен определения момент за влизане в сила на Закона за съдебната власт, обнародван в "Държавен вестник", бр.59 от 22 юли 1994 година.

В самия закон няма разпоредба, с която се определя срокът за влизането му в сила. Следователно на основание чл.5, ал.5 от Конституцията Законът за съдебната власт влиза в сила три дни след обнародването му в Държавен вестник. С други думи според разбирането на законодателя въпросната разпоредба е включена имплицитно в закона. А това противоречи на §4 от преходни-

те и заключителни разпоредби към Конституцията. Последната разпоредба предвижда, че определената с Конституцията организация на съдебната власт влиза в действие след приемането на новите - съответстващи на изискванията на самата Конституция - устройствени и процесуални закони. Следователно идеята на Конституцията е че определеното и установеното с нея устройство на съдилищата не може да намери приложение преди да бъде установена с нови съдопроизводствени закони процедурата, по която съдебните учреждения ще действуват, какви ще бъдат функциите и правомощията им, каква ще бъде тяхната компетентност и т.н.

В тази светлина е ясно, че влизането в сила на Закона за съдебната власт, т.е. поставянето му в действие в срок от три дни след обнародването му, при липса на нови производствени закони, явно противоречи на Конституцията, след като сама е определила началния момент на действието на закона във времето.

От друга страна, както това е много точно казано в определението от 28 юли 1994 година по настоящето дело, влизането в сила на всеки закон поражда проблема за включването му в рамките на действащото законодателство въобще. Защото, макар и да урежда определена материя, всеки закон е свързан по някакъв начин с други действащи закони. Това важи с особена сила за съдоустройствения закон. Неговото предназначение е да установи органите, които ще осъществяват правораздаването в държавата. Той обаче не урежда реда, по който това ще става. Този ред се установява от процесуалните закони. А когато такъв ред не е определен /или, както това е понастоящем, съществува съдопроизводство, което отговаря и на съвършено различни идеи, и на съвършено различно съдоустройство/, е ясно, че на практика е безпредметно учредяването на нови право-

раздавателни органи, на които Конституцията и законът възлагат компетентност и функции, каквито не са предвидени във все още действащите процесуални закони. А и прилагането на последните изисква действието на различни по своята същност органи от тези, които новият съдоустройствен закон предвижда.

В тази насока е достатъчно да се изтъкнат примерно няколко момента, които особено красноречиво подчертават противоречието на установеното имплицитно със закона негово поставяне в действие с преходната разпоредба на §4 към Конституцията, а именно:

В съдопроизводствените закони не е предвидено касационно обжалване: не е известно кои съдебни актове подлежат на обжалване пред ВКС, няма установени т.н. касационни поводи, няма процедура за разглеждането на касационните жалби и протести.

Апелативното обжалване и процедурата пред апелативната инстанция не съществуват според действащите процесуални кодекси. Щом като Законът за съдебната власт е влязъл в сила веднага, също така веднага трябва да се уредят апелативните съдилища. Но каква ще бъде тяхната дейност?

Според Закона за съдебната власт окръжните съдилища разглеждат като апелативна инстанция дела, образувани по жалби и протести срещу съдебни актове на районните съдилища. Действащите процесуални законобаче не предвиждат подобно обжалване на тези съдебни актове пред окръжните съдилища и няма налагани съдопроизводствени правила.

Делата по жалби и протести срещу съдебните актове на окръжните съдилища следва да се образуват пред апелативните съдилища. Следователно предвиденият в сега действащите процесуални

кодекси ред за обжалване и протестиране на съдебните актове на окръжните съдилища като първа инстанция не е приспособим за новото съдоустройство, а понеже не съществува Върховен съд като съдебна инстанция тези съдебни актове практически стават необжалваеми.

Очевидно при триинстанционно съдопроизводство, каквото следва да се установи според изискванията на Конституцията, прегледът по реда на надзора ще следва да отпадне. Но каква е съдбата на института в настъпилia преходен период? При това, след като няма Върховен съд като съдебна инстанция, неясно остава кой е съдът, който ще трябва да приключи висящите производства по реда на прегледа по надзора.

Впрочем изобщо въпросът за установяване на преходен режим в правораздаването с оглед на приключването на висящите пред съдилища производства, започнали при действието на старото съдоустройствено законодателство /и при сега действащите процесуални кодекси/ не е нито поставен, нито разрешен. Преходната разпоредба на §15 към Закона за съдебната власт очевидно не отговаря на тази необходимост: досегашният Върховен съд/"пречистен" по реда на §2, ал.2 от преходните и заключителни разпоредби към закона/ ще изпълнява компетенциите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд, а тези компетенции въобще не са определени. Остава открит и въпросът кой съд ще упражнява компетенциите на досегашния Върховен съд по Гражданския процесуален кодекс, Наказателнопроцесуалния кодекс и Закона за административното производство.

Всички тези доводи обясняват и основанието за установяването на преходната разпоредба на §4 към Конституцията.

Впрочем изложеното тук разбиране от необходимостта за едновременно влизане в действие на новите съдоустройствени и процесуални закони е намерило израз в решение №6 от 22 април 1993 година по к.д.№4/1993г.

Влизането в сила на Закона за съдебната власт в нарушение на §4 от преходните и заключителни разпоредби към Конституцията има за последица осуетяването на основната функция на съдебната власт - защитата на правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата. По този начин са нарушени и основните конституционни права на гражданите. Нещо повече - стига се до флагрантно нарушение на чл.6 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи.

С още по-голяма сила и убедителност това разбиране трябва да бъде защитено, защото в крайна сметка влизането в сила на Закона за съдебната власт / а при това той изобщо с не една своя разпоредба нарушава грубо Конституцията/ подравя основите на Република България като правова държава и положително ще унищожи и малкото доверие, което съществува в народа спрямо правосъдието. А правосъдието е основа на държавата: *Justitia fundamentum regnorum*.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВАС:

